

ЕДУКАЦІЙНИЙ ДАЙДЖЕСТ

«ЛОКАЛІЗАЦІЯ»

Періодичний адвокаційний документ, спрямований на підвищення обізнаності про ключові інструменти та процеси адвокаційної діяльності в Україні та за кордоном.

Локалізація гуманітарного реагування — це процес передачі влади та ресурсів міжнародних гуманітарних акторів на користь місцевих та національних організацій, які беруть участь у реагуванні на кризи. У Grand Bargain під локалізацією розуміють «процес, який повинен забезпечити гуманітарну діяльність настільки місцевою, наскільки можливо, і настільки міжнародною, наскільки необхідно»¹. Цей процес полягає в збільшенні інвестицій в лідерство та потенціал реагування національних та місцевих гуманітарних організацій².

Grand Bargain є історичною угодою між понад 50 найбільшими донорами та гуманітарними агентствами з метою поліпшення співпраці між учасниками гуманітарного сектору. Була підписана у 2016 році. Її підписантами є: 25 держав, 25 неурядових організацій, 12 агентств ООН, МКЧХ, МФЧХ, 2 міжнародних міжурядових організацій.

Причини локалізації³

- Місцеві організації діють швидко, оскільки знаходяться поруч.
- Місцеві організації часто мають доступ, який відсутній у міжнародних організаціях.
- Місцеві організації мають більш глибоке розуміння місцевого контексту, політики та культури.
- Місцеві організації можуть більш оперативніше та невідкладно здійснювати діяльність з підготовки та реагування на гуманітарну кризу чи надзвичайну ситуацію.
- Місцеві організації, порівняно з міжнародними, є більш економічно ефективними.

¹IFRC Policy Brief: Localization - what it means and how to achieve it.

²ICVA. A Humanitarian Localization Baseline for Ukraine.

³Під місцевими організаціями розуміються організації всіх рівнів: місцеві, регіональні, національні.

Локалізація в Україні

Починаючи з лютого 2022 року, Україну неодноразово називали «наступною переломною точкою для реформи гуманітарної допомоги»⁴ і зображували як «можливість для підписантів Grand Bargain втілити свої зобов'язання щодо місцевого лідерства у реагуванні на гуманітарні кризи на практиці»⁵. Однак, як це часто буває під час великих криз, які залучають безпрецедентні обсяги донорського фінансування, величезний сплеск створення нових гуманітарних організацій різного рівня супроводжувався зменшенням місцевого лідерства та фінансування.

До лютого 2022 року в сфері гуманітарного реагування працювало близько 150 національних НУО, більшість з яких були створені з початком конфлікту в 2014 році та були зосереджені в зовнішній лінії зіткнення. За перші три місяці ескалації збройного конфлікту майже 1700 новостворених об'єднань подали заявки на реєстрацію⁶, і ще тисячі діють як волонтерські мережі по всій країні. Цей значний сплеск дозволив громадянському суспільству України реагувати на гуманітарні потреби по всій країні в різноманітні та інноваційні способи, що посилює необхідність процесу локалізації в Україні.

⁴The New Humanitarian. Is Ukraine the next tipping point for humanitarian aid reform?

⁵Ukraine - An opportunity for the Grand Bargain signatories to translate their commitments to local leadership of crisis response into practice.

⁶Enabling the local response: Emerging humanitarian priorities in Ukraine March–May 2022.

ТЧХУ та локалізація

Єдиний план ТЧХУ (URCS One Plan)

У 2023 році ТЧХУ представило Єдиний план ТЧХУ на 2023–2025рр.⁷ - відмінний приклад локалізації, адже був розроблений та очолюється національною організацією, що глибоко вкорінена в контекст.

План був розроблений у тісній співпраці з компонентами Руху ЧХ/ЧП; підкреслює ключову роль місцевих структур у гуманітарному реагуванні, відбудови та відновлення України. Крім того, Єдиний план відповідає Плану гуманітарного реагування UN OCHA⁸.

Унікальність Єдиного плану в тому, що він визначає конкретний перелік діяльності ТЧХУ, з визначеними процедурами та необхідними ресурсами, і це замінює традиційний підхід, коли донор самостійно визначає сфери реагування, потреби, процедури.

⁷URCS One Plan 2023-2025.

⁸Humanitarian Response Plan for Ukraine. UN OCHA.

Позиційний документ ТЧХУ щодо локалізації, представлений у 2023 році, розкриває стратегічні цілі та бачення локалізації в рамках Єдиного плану. Зокрема, ТЧХУ в контексті локалізації вбачає необхідність наступного:

- ширша співпраця з ключовими партнерами, державними та місцевими органами влади, координаційними механізмами, національними та міжнародними організаціями та установами ООН;
- систематична підтримка нарощування потенціалу, організаційного розвитку та переходу від надання надзвичайної допомоги до надання сталих, прозорих та якісних послуг;
- збільшення фінансування в гнучкі та довгострокові проекти ТЧХУ;
- МФЧХ і ПНТ⁹ повинні поступово зменшити свої операційні та адміністративні витрати, забезпечуючи, щоб 90% фінансування надходило безпосередньо до ТЧХУ;
- обмін досвідом з ТЧХУ та поступове скорочення іноземного технічного персоналу партнерів з Руху;
- фінансування і розвиток профільних програм та Єдиного плану ТЧХУ, а не через створення великої кількості окремих проектів;
- підтримка організаційного розвитку ТЧХУ при реалізації довгострокових проектів;
- узгодження та координація форумів та дискусій з урахуванням інтересів ТЧХУ;
- партнери мають розглядати ТЧХУ як пріоритетну організацію для реалізації гуманітарних проектів.

Фонд реагування на надзвичайні ситуації ТЧХУ - URCS Emergency Pool Fund

Emergency Pool Fund (EPF) є безстроковим багатодонорним фондом, створеним у 2020 році ТЧХУ за підтримки партнерів з Міжнародного Руху. Механізм EPF надає можливість ТЧХУ швидко та гнучко реагувати на надзвичайні ситуації чи катастрофи, що вимагають негайного реагування. Рішення про використання коштів приймає Комітет з координації заходів у надзвичайних ситуаціях (MEOPS Steering Committee), який складається з представників ТЧХУ, МКЧХ, МФЧХ та ПНТ; кожна з організацій має по одному голосу.

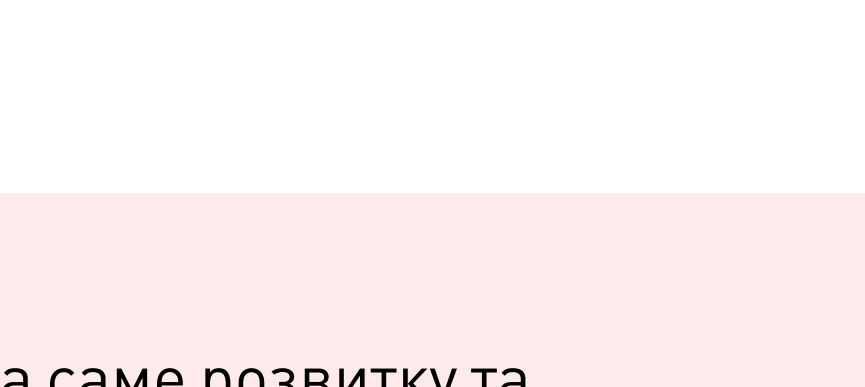
- Забезпечує гнучке та своєчасне фінансування на основі потреб.
- Процедури EPF є чітко визначеними та прозорими.
- Збільшує фінансування, доступне місцевим та регіональним осередкам ТЧХУ.
- Дозволяє новим донорам реагувати на складні надзвичайні ситуації.

Був застосований тричі:

- (i) У листопаді 2022 року – відразу після деокупації Херсону;
- (ii) В січні 2023 року – після падіння гелікоптеру з керівництвом МВС України у м. Бровари;
- (iii) В червні 2023 року – після підриву Каховської ГЕС.

Альянс українських організацій громадянського суспільства (UA CSOs)

Був співзаснований ТЧХУ у вересні 2023 року з метою об'єднання та зміцнення українських гуманітарних організацій у відповідь на гуманітарну кризу. В Альянсі представлено 16 гуманітарних організацій, які спільно з Управлінням ООН з координації гуманітарних справ (UN OCHA), NGO Platform, UHF та донорами працюють розробкою спільної локалізаційної стратегії в Україні.

Діяльність Альянсу спрямована на:

- сприяння локалізаційним процесам в Україні, а саме розвитку та становлення українських місцевих організацій;
- посилення єдиного голосу українського громадянського суспільства на міжнародній арені;
- сприяння доступу українських гуманітарних організацій до інформації та фінансування;
- розвиток якісного партнерства та гуманітарного реагування;
- посилення координації та співпраці між національними та місцевими організаціями в Україні.

Локалізація всередині Руху.

В 2022 році Рада делегатів Міжнародного Руху затвердила¹⁰ Угоду про координацію Руху, відому як Севільська угода 2.0¹¹. Угода, де-факто, започаткувала процес локалізації всередині Руху, адже визнає центральну роль Національних товариств ЧХ/ЧП в процесі реагування Руху на надзвичайні ситуації та збройні конфлікти.

Раніше центральну роль відігравали МКЧХ та МФЧХ, але зараз їхня роль замінена на допоміжну. Ці зобов'язання були підтвержені в Спільній заяві ТЧХУ, МКЧХ та МФЧХ щодо контекстуалізації імплементації Севільської угоди 2.0¹².

Український контекст локалізації є ключовим для Руху, щоб випробувати на практиці своє розуміння локалізації та комплементарності, включаючи запуск програми «Посилення координації та співробітництва Руху»⁶ та Севільської угоди 2.0.

⁹ПНТ – Партнерське національне товариство Червоного Хреста.

¹⁰Council of Delegates 2005: Resolutions.

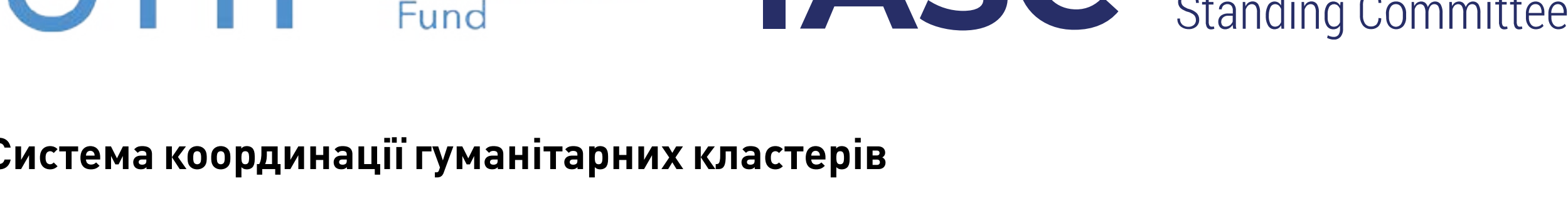
¹¹Seville Agreement 2.0.

¹²Joint Statement on SA 2.0 by URCS, ICRC, IFRC (July 2022).

Локалізація ООН в Україні

Український гуманітарний фонд - Ukraine Humanitarian Fund (UHF)¹³

Український гуманітарний фонд (UHF) був створений ООН в 2019 році з метою забезпечення прямого фінансування місцевих організацій. UHF є «кошиком» коштів, фондом об'єднаних інвестицій, виділених на гуманітарне реагування в Україні урядами різних країн, в тому числі для забезпечення прямого доступу до гуманітарного фінансування місцевим організаціям. Базується на потребах, визначених в Плані гуманітарного реагування UN OCHA¹⁴.

Система координації гуманітарних кластерів

Система координації гуманітарних кластерів Міжвідомчого постійного комітету (IASC) — це система реагування ООН, яка активується в країнах під час періодів гуманітарних криз. IASC активована і функціонує в Україні з грудня 2014 року. Система виконує важливу та ключову роль у координації гуманітарних політик в Україні. У відповідь на вторгнення в Україну 24 лютого 2022 року система координації кластерів була посилена для розширення своєї координаційної ролі на всю територію України¹⁵. Проте, на сьогоднішній день урядові структури та організації громадянського суспільства не були належним чином залучені до процесів координації.

Станом на зараз, в Україні діє 9 кластерів, 3 підкластери та одна робоча група.

Кластери

Присутність ТЧХУ	Найменування
✓	Кластер безпеки харчування та засобів існування під керівництвом FAO ¹⁶ та ВПП
✓	Кластер здоров'я під керівництвом ВООЗ ¹⁷
✓	Кластер логістики під керівництвом ВПП (новоактивований у лютому 2022 року)
✓	Кластер захисту під керівництвом УВКБ ООН
✓	Кластер прихисток та непродовольчих товарів під керівництвом УВКБ ООН
✓	Кластер водопостачання, санітарії та гігієни (WASH) під керівництвом ЮНІСЕФ
✓	Кластер безпеки харчування та засобів існування під керівництвом FAO та ВПП
✓	Кластер освіти під керівництвом ЮНІСЕФ ¹⁸ та Save the Children
✗	Кластер екстреної телекомунікації під керівництвом ВПП (новоактивований у лютому 2022 року)
✗	Кластер координації та управління таборами під керівництвом УВКБ ООН (активований у березні 2022 року)

Підкластери та робочі групи

Присутність ТЧХУ	Найменування
✓	Підкластер мінних дій під керівництвом ПРООН ¹⁹
✓	Підкластер насильства за ознаками гендеру під керівництвом UNFPA ²⁰
✓	Робоча група з готівкових платежів (CWG), спільно керована OCHA, IOM та ТЧХУ
✗	Підкластер захисту дітей під керівництвом ЮНІСЕФ

¹³UN OCHA. About the Ukraine Humanitarian Fund.

¹⁴Humanitarian Response Plan for Ukraine. UN OCHA.

¹⁵ReliefWeb Response. Inter-cluster Coordination - Ukraine.

¹⁶Всесвітня організація охорони здоров'я (WHO).

¹⁷Продовольча та сільськогосподарська організація ООН.

¹⁸Дитячий фонд ООН.

¹⁹Програма розвитку ООН в Україні.

²⁰Фонд Народонаселення ООН.